

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

๑. ความเชื่อมโยง

- ๑) ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ : เกษตรสร้างมูลค่า
ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติย่อย : เกษตรอัจฉริยะ
- ๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : (๓) การเกษตร
- ๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ข้อ ๓ แนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ
ข้อ ๓.๒ การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ ๓.๒.๑ การพัฒนาภาคการเกษตร ๔) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร (๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต โดยเร่งส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่และเกษตรกรรมแม่นยำสูงในพื้นที่ที่เหมาะสม
  - ๔) แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
  - ๕) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๒.๑) การพัฒนาภาคการเกษตร (๒.๑.๗) ส่งเสริมการจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยวางแผนการผลิตให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดและภาคอุตสาหกรรมเพื่อการแปรรูป สร้างมูลค่าและสร้างสมดุลการผลิตในทุกระดับ ตั้งแต่ท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ตลอดจนเชื่อมโยงการผลิตภาคเกษตรกับภาคการผลิตอื่น เช่น ภาคบริการและการท่องเที่ยวเพื่อลดการพึ่งพิงการส่งออกสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร
  - ๖) กลยุทธ์หน่วยงาน : ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้
  - ๗) นโยบายรัฐบาล ด้านที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายความสามารถในการแข่งขันของไทย
  - ๘) นโยบายเร่งด่วน ด้านที่ ๔ : การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

๒. หลักการและเหตุผล

ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบายการตลาดนำการผลิต นำไปสู่การจัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคตตามแผนปฏิรูปการเกษตร โดยเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการการผลิต ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายของเกษตรแปลงใหญ่ ดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่เกษตรทั่วไป โดยเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่จะร่วมกันกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน จนถึงการเชื่อมโยงตลาดกับภาคเอกชนแบบประชารัฐ การปรับระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิต โดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมที่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตร คือ รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกร ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ดูแลเกษตรกรที่มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ที่ดินแหล่งเงินทุน โดยจัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาดด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต ตลอดโซ่อุปทาน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๔.๑ เป้าหมายการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

๔.๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) ผึ้งและแมลงเศรษฐกิจ จำนวน ๑,๘๕๖ แปลง ประกอบด้วย

๑) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๕๘๗ แปลง

๒) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๖๔๘ แปลง

๓) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๖๒๑ แปลง

๔.๑.๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการแปลงใหญ่ในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยแต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ หมายถึง

- แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : COO) และมีข้อมูลในระบบ Co-farm.doae.go.th ณ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒

แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๓ หมายถึง

- แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ พร้อมดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (รับรองได้ภายใน ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒)

เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีดังนี้

๑) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

๒) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น ๓ ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ และเกษตรกรสมัครใจ เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ หรือ เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย

ประมง ปศุสัตว์ ผึ้งและแมลงเศรษฐกิจ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจ เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย

- โค ๑ ตัว	เท่ากับ ๐.๖๕ หน่วย
- กระบือ ๑ ตัว	เท่ากับ ๐.๗๐ หน่วย
- แพะ แกะ ๑ ตัว	เท่ากับ ๐.๑๐ หน่วย
- สัตว์ปีก ๑ ตัว	เท่ากับ ๐.๐๑ หน่วย
- ผึ้งพันธุ์/ผึ้งโพรง/ชันโรง ๑ รัง	เท่ากับ ๐.๖ หน่วย
- จิ้งหรีด ๑ บ่อ	เท่ากับ ๐.๖ หน่วย
- สุกร ๑ ตัว	เท่ากับ ๐.๔๐ หน่วย

๔.๒ สถานที่ดำเนินการ ๗๗ จังหวัด

๕. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

๕.๑ การบริหารจัดการแปลงใหญ่

๕.๑.๑ วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล

สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

๕.๑.๑.๑ การประชาสัมพันธ์ ชี้แจงเกษตรกรให้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญและวิธีการดำเนินงานของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๕.๑.๑.๒ การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ จัดเวทีวิเคราะห์ เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ

๕.๑.๑.๓ การจัดเก็บข้อมูล โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ Co-farm.doe.go.th

- ๑) แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๑ ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก
  - ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
  - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด
  - ปรับปรุงข้อมูลในระบบ
- ๒) แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก
  - ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
  - ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด
  - ปรับปรุงข้อมูลในระบบ
- ๓) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๓
  - จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่

- เปิดแปลงและบันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้ครบถ้วน เมื่อผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : COO) แล้ว

หมายเหตุ

๑) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิต การตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของ สมาชิก โดยใช้เครื่องมือ Individual Farm Production Plan : IFPP ในการวิเคราะห์และวางแผนการผลิต ผลิตรายบุคคล และแผนบริหารจัดการกลุ่ม ในการลดต้นทุน และยกระดับรายได้ และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน ตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่ เพื่อบันทึกไว้ในระบบ Co-farm.doae.go.th ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

๒) การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ Co-farm.doae.go.th

๓) การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูล ในฐานข้อมูลโครงการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบ [http:// Co-farm.doae.go.th](http://Co-farm.doae.go.th) เท่านั้น **ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็นหลักฐานในการ ดำเนินงานโครงการ**

๔) แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูก พืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตั้งแต่การแก้ไขชื่อ แปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว / ถั่วลันเตา และปรับปรุงข้อมูลในแผนการผลิตรายบุคคลด้วย

๕) ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่ รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “ แปลงใหญ่ .....(ชื่อสินค้า) .... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... ”

๕.๑.๒ การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการที่สำคัญ คือ

- ให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสอดคล้องกับระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)

- สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดการให้มีการบูรณาการทีมงานในทุกกลุ่ม เพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้

๕.๑.๒.๑ แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๑ แปลงปีที่ ๓ (๕๘๗ แปลง)

๑) การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงจัดทำแผนธุรกิจปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่ **ประเมินผลและจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่างๆ** ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด ด้วยการจัดเวทีเพื่อทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลมาบันทึกในระบบ Co-farm.doae.go.th โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนา คุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า ๕๑ ไร่) ๓๙๖ แปลงๆ ละ ๘,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดกลาง (๕๑-๗๐ ไร่) ๙๙ แปลงๆ ละ ๑๒,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่ (๗๑-๑๐๐ ไร่) ๖๒ แปลงๆ ละ ๑๖,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่มาก (มากกว่า ๑๐๐ ไร่) ๓๐ แปลงๆ ละ ๒๐,๐๐๐ บาท

๒) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (เน้นการบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด) เป็นการสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน ร่วมกันผลิต และร่วมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่ แน่นนอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับ เกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยน

ระหว่างกลุ่ม เป็นต้น โดยอาจบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดหาซีพีเสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน) ทั้งนี้ ต้องมีการบูรณาการจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือสินเชื่อต่างๆ ได้ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า ๕๑ ไร่) ๓๙๖ แปลงๆ ละ ๑๖,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดกลาง (๕๑-๗๐ ไร่) ๙๙ แปลงๆ ละ ๒๔,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่ (๗๑-๑๐๐ ไร่) ๖๒ แปลงๆ ละ ๓๒,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่มาก (มากกว่า ๑๐๐ ไร่) ๓๐ แปลงๆ ละ ๔๐,๐๐๐ บาท

๓) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

สนับสนุนวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น

๕.๑.๒.๒ แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ แปลงปีที่ ๒ (๖๔๘ แปลง)

ดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับแปลงปี ๒๕๖๑ โดยกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน

ประกอบด้วย

๑) การวิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูล มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า ๕๑ ไร่) ๕๑๕ แปลงๆ ละ ๘,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดกลาง (๕๑-๗๐ ไร่) ๘๑ แปลงๆ ละ ๑๒,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่ (๗๑-๑๐๐ ไร่) ๒๘ แปลงๆ ละ ๑๖,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่มาก (มากกว่า ๑๐๐ ไร่) ๒๔ แปลงๆ ละ ๒๐,๐๐๐ บาท

๒) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (เน้นพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด) มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า ๕๑ ไร่) ๕๑๕ แปลงๆ ละ ๑๖,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดกลาง (๕๑-๗๐ ไร่) ๘๑ แปลงๆ ละ ๒๔,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่ (๗๑-๑๐๐ ไร่) ๒๘ แปลงๆ ละ ๓๒,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่มาก (มากกว่า ๑๐๐ ไร่) ๒๔ แปลงๆ ละ ๔๐,๐๐๐ บาท

๓) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๕.๑.๒.๓ แปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๓ แปลงปีที่ ๑ (๖๒๑ แปลง)

๑) การเตรียมการ

(๑) รับรองแปลงผ่าน CoO (รับรองภายใน ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒)

(๒) จัดเวทีวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP การตลาด และการบริหารจัดการ พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานแปลงใหญ่มาบันทึกในระบบ co-farm.doae.go.th และประเมินผลจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่มในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า ๕๑ ไร่) ๔๘๒ แปลงๆ ละ ๘,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดกลาง (๕๑-๗๐ ไร่) ๗๗ แปลงๆ ละ ๑๒,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่ (๗๑-๑๐๐ ไร่) ๓๗ แปลงๆ ละ ๑๖,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่มาก (มากกว่า ๑๐๐ ไร่) ๒๕ แปลงๆ ละ ๒๐,๐๐๐ บาท

๒) การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร (เน้นด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของเกษตรกรกลุ่ม/องค์กร/ วิสาหกิจชุมชน การตลาดและเชื่อมโยง)

(๑) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบเช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

(๒) การสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน ร่วมกันผลิต และร่วมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(๓) ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า ๕๑ ไร่) ๔๘๒ แปลงๆ ละ ๓๒,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดกลาง (๕๑-๗๐ ไร่) ๗๗ แปลงๆ ละ ๔๘,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่ (๗๑-๑๐๐ ไร่) ๓๗ แปลงๆ ละ ๖๔,๐๐๐ บาท

แปลงขนาดใหญ่มาก (มากกว่า ๑๐๐ ไร่) ๒๕ แปลงๆ ละ ๘๐,๐๐๐ บาท

๓) สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิต เทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่ต้องการชักชวนให้เกษตรกรพัฒนา ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น) มี

๕.๒ การบริหารจัดการโครงการ

๕.๒.๑ พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดอบรมเกษตรกรประธานแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๑ โดยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม การวางแผนการผลิต การตลาด ตามแนวทางตลาดนำการผลิต ให้สามารถพัฒนาเป็นผู้จัดการแปลง ที่บริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๕.๒.๒ สัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อการบริหารจัดการโครงการ บริหารจัดการความเสี่ยงสู่เป้าหมาย จำนวน ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ สัมมนาชี้แจงและจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน

ครั้งที่ ๒ สัมมนาเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน

๕.๒.๓ การประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ (แนวทางการจัดประชุมตามภาคผนวก)

จัดประชุมเครือข่ายของคณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ เครือข่ายละ ๔ ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลงใหญ่

ระดับอำเภอ ๘๘๒ อำเภอ จำนวน ๔ ครั้ง

ระดับจังหวัด ๗๗ จังหวัด จำนวน ๔ ครั้ง

ระดับเขต ๖ เขตๆละ ๔ ครั้ง

ระดับประเทศ ๔ ครั้ง

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๒			ปี ๒๕๖๓								
	ต.ค. ๖๒	พ.ย. ๖๒	ธ.ค. ๖๒	ม.ค. ๖๓	ก.พ. ๖๓	มี.ค. ๖๓	เม.ย. ๖๓	พ.ค. ๖๓	มิ.ย. ๖๓	ก.ค. ๖๓	ส.ค. ๖๓	ก.ย. ๖๓
๒. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของเกษตรกรกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน การตลาดและเชื่อมโยง		←					→					
๓. สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้							←			→		
๒. การบริหารจัดการโครงการ	←											→

๗. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า ๑,๘๕๖ แปลง

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรในแปลงใหญ่มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา การบริหารจัดการที่ดี ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า ๑,๘๕๖ แปลง

เชิงคุณภาพ

แปลงใหญ่ร้อยละ ๘๐ มีการลดต้นทุนการผลิตและผลผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

๘.๒ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๙. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

๑. นางสาววัลภา ปันต๊ะ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพืชน้ำมันและพืชตระกูลถั่ว

เบอร์โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๖๑ ๐๔๕๓

E-mail: wanlapa_p@hotmail.com

๒. นางชลอ ภิรมย์ภักดี

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

เบอร์โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๖๑ ๐๔๕๓

E-mail: charo_d_2525@hotmail.com

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายทุกรายการสามารถถ่ายจ่ายได้

ภาคผนวก

แนวทางการจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และ แปลงใหญ่

๑. วัตถุประสงค์การประชุม

เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานของทั้งสองเครือข่ายอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม สามารถใช้ ศพก. เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ ตลอดจนเป็นที่บ่มเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ได้อย่างแท้จริง

๒. บุคคลเป้าหมาย คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด เขต และระดับประเทศ โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมด้วย

๓. แผนการประชุม คณะกรรมการฯ ทุกระดับ ประชุมทุก ๓ เดือน รวม ๔ ครั้ง/ปี

๔. เนื้อหาการประชุม

๔.๑ สรุปประเด็นจากการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับต่าง ๆ

๔.๒ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานร่วมกันระหว่างแปลงใหญ่ และ ศพก. ในช่วงที่ผ่านมา

๔.๓ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การถอดองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าแปลงใหญ่

๔.๔ กำหนดประเด็นที่ต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างสองเครือข่าย ในช่วงหลังจากการประชุมครั้งนี้

๔.๕ การร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ทั้งนี้ ทุกประเด็นที่มีการพิจารณาในที่ประชุม ขอให้หาข้อสรุปให้ได้ กรณีหาข้อสรุปไม่ได้ ขอให้นำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับเหนือขึ้นไป พิจารณา

๕. กรอบวาระการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑.๑ วัตถุประสงค์การประชุม

๑.๑.๑ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

๑.๑.๒ สรุปผลการดำเนินงาน

๑.๑.๓ รับทราบปัญหาและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข หรือเสนอปัญหาให้คณะกรรมการฯ

ระดับเหนือขึ้นไปทราบและหาแนวทางแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งก่อน

รายงานผลงานหรือความก้าวหน้าหรือปัญหาอุปสรรค เรื่องที่ที่ประชุมได้มอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องไปดำเนินการ หรือให้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม หรือเคยพิจารณามาก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้ข้อยุติให้ที่ประชุมทราบหรือพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อทราบ

๔.๑ สรุปประเด็นสำคัญจากการประชุมร่วมคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่และ ศพก. ระดับเหนือขึ้นไป ให้ที่ประชุมทราบ

๔.๒ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้า การบริหารจัดการองค์กร และการบริหารจัดการด้านการตลาด

๔.๓ รายงานความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

๔.๓.๑ การผลิตสินค้าแบบแปลงใหญ่ และ ศพก.

๔.๓.๒ การเชื่อมโยงการดำเนินงานผลิตสินค้าเกษตรแบบแปลงใหญ่ กับ ศพก.

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อพิจารณา

๕.๑ เรื่องที่ต้องนำเสนอคณะกรรมการฯ เหนือขึ้นไป

๕.๒ การหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

๕.๓ เรื่องที่จะกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ศพก. และการผลิตสินค้าแบบแปลงใหญ่

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

๕.๑ กำหนดประชุมร่วมๆ ครั้งต่อไป

๖. การเชื่อมโยงการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ระดับต่าง ๆ

๖.๑ การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน ศพก. และแปลงใหญ่

ถ่ายทอดนโยบาย แนวทางปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ การขอความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ศพก. และแปลงใหญ่ ผ่านการประชุมคณะกรรมการฯ ระดับต่าง ๆ ลงไปตามลำดับ คือ

๖.๑.๑ กรรมการฯ ระดับประเทศ ต้องนำประเด็นที่ต้องดำเนินการ ไปถ่ายทอดต่อในเวทีประชุมคณะกรรมการฯ ระดับเขต

๖.๑.๒ กรรมการฯ ระดับเขต ต้องนำประเด็นที่ต้องดำเนินการ ไปถ่ายทอดต่อในเวทีประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด

๖.๑.๓ กรรมการฯ ระดับจังหวัด ต้องนำประเด็นที่ต้องดำเนินการ ไปถ่ายทอดต่อในเวทีประชุมคณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ

๖.๒ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

นำเสนอประเด็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ให้คณะกรรมการฯ ระดับเหนือขึ้นไปพิจารณาและหาแนวทางแก้ไข

๗. การเสนอรายงาน

๗.๑ ระดับประเทศ

จัดทำรายงานการประชุมฯ เสนอกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมสรุปประเด็นสำคัญให้คณะกรรมการร่วมฯ ระดับเขตทราบ ภายใน ๑๕ วันหลังเสร็จสิ้นการประชุม

๗.๒ ระดับเขต

จัดทำรายงานการประชุมฯ เสนอกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมสรุปประเด็นสำคัญให้คณะกรรมการร่วมฯ ระดับจังหวัดทราบ ภายใน ๑๕ วันหลังเสร็จสิ้นการประชุม

๗.๓ ระดับจังหวัด

จัดทำรายงานการประชุมฯ เสนอคณะกรรมการร่วมฯ ระดับเขตทราบ ภายใน ๑๕ วันหลังเสร็จสิ้นการประชุม

๗.๔ ระดับอำเภอ

จัดทำรายงานการประชุมฯ เสนอคณะกรรมการร่วมฯ ระดับจังหวัดทราบ ภายใน ๑๕ วันหลังเสร็จสิ้นการประชุม